

է Ղ. վրդ. Փիրղալէմեան — «Եւ արդ գրեցաւ սա ի սուրբ քաղաքիս Երուսաղէմ, ընդ հովանեաւ Յարութեանս Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ. և Գողգոթայի և Սուրբ Յակոբայ, և Յովհաննու Առաքելոյն Քրիստոսի, և Սուրբ Սարգսի զօրավարին, և Սուրբ Առաքելոցս եւ Հրեշտակապետացս, եւ Սուրբ Փրկչին, և Սուրբ Ծննդեանն, և Սուրբ Աստուածածնին, և Սուրբ Համբարձմանն և Սուրբ Տեսնեղբօր, և Սուրբ Լեոնակողմանն, եւ այլ ամենայն Տնօրինականացս Քրիստոսի Աստուծոյ մերոյ: Ի կաթողիկոսութեան Հայոց Տեառն Կարապետի, և յեպիսկոպոսութեան սուրբ քաղաքիս Երուսաղէմայ Տէր Մեսրոպայ և Տէր Աբրահամին, և այլ ամենայն միաբանացս Սուրբ Յակոբայ ամէն...: Յիշեցէք . . . զանարհեստ գրիչս զՆերսէս էրէցս, եւ զճնոգոսն իմ . . . Յեակար և և զՄարթայ . . . » (Նօսարֆ Հայոց, էջ 18-19): Ինչպէս կը տեսնուի, յիշատակարանիս գրիչը՝ Ներսէս էրէց իր «Փանձարանին» ընդօրինակութիւնը կը կատարէ Երուսաղէմի մէջ և կը յիշատակէ իր ժամանակին ազգային ուխտատեղիները, և առանց թուականի կը յիշէ իրեն ժամանակակից Կարապետ կաթողիկոսը եւ Երուսաղէմի հայ եպիսկոպոսները: Կարապետը՝ Կիլիկիոյ կաթողիկոսն է (1448-1477), որով նոյն ձեռագիրը ընդօրինակուած կ'ըլլայ 1448 էն մինչև 1477 երկարող տարիներուն մէջ, և Յովսափատի Ս. Տեառնեղբօր վանքն ալ իր գոյութիւնը պահած կ'ըլլայ մինչև այդ թուականը:

Ուշագրութեամբ կարդալով վերի յիշատակարանի մէջ յիշուած ուխտատեղիները, կը զիտենք որ նախ եւ առաջ կարգաւ նշանակուած են քաղաքին մէջ գտնուածները, և ապա քաղաքէն դուրս գտնուած «Ս. Փրկչի, Ս. Ծննդեան, Ս. Աստուածածնին, Ս. Համբարձման և Ս. Տեառնեղբօր և Ս. Լեոնակողման» վանքերը. արդէն իր կարգին յիշատակուած ըլլալով Սիոնի մեր Ս. Յակոբայ վանքը Լեոնակողման վանքէն յառաջ. առանձինն յիշատակուած Ս. Տեառնեղբօր վանքը, պէտք է ընդունիլ թէ՛ Քարոռլսնին և Յովսափատու Ս. Յակոբայ վանքը, որ այժմ աւերակ է:

Պատմական այս յիշատակներուն անգրադարձումը յիշել կուտայ մեզ մեր նախնեաց բարեպաշտական ոգին, որ գիտցած է Ս. Տեղեաց յարգը ճանչնալ և անոր բազմապիսի շնորհաց վայելքը ըմբռնինել. նոյն ոգին կրած է նախ մեր Սարգիս Շնոր-